

Dẫn xuất Halogen

I. Khái niệm, danh pháp

1. Khái niệm

- Khi thay thế nguyên tử H trong phân tử của hydrocarbon bằng nguyên tử Halogen thu được dẫn xuất Halogen

- Halogen : Cl, Br, F, I

- Công thức tổng quát : RX_n

+ R : Gốc hydrocarbon

+ X : Halogen

+ n : số nhóm halogen được thay thế

2. Danh pháp

a. Danh pháp thay thế

- Đổi đuôi ine $\rightarrow$ o

- Thứ tự ưu tiên khi đánh số carbon : Liên kết bội $\rightarrow$ halogen / nhánh

$\rightarrow$ Vị trí nhánh + độ bội (nếu có) tên nhánh + tên mạch

CH_3-Cl : chloromethane
- $\begin{array}{c} C-C-C-C \\ | \quad \quad | \\ Cl \quad \quad Cl \end{array}$: 1,4 dichlorobutane.

b. Tên thông thường

Một số dẫn xuất halogen thường gặp được gọi theo tên thông thường như chloroform ($CHCl_3$), bromoform ($CHBr_3$), iodoform (CHI_3), CCl_4 (carbon tetrachloride).

1. Viết các đồng phân cấu tạo của dẫn xuất halogen có công thức phân tử C_4H_9Cl và gọi tên theo danh pháp thay thế.

2. Gọi tên theo danh pháp thay thế các dẫn xuất halogen sau đây:

a) CH_3CH_2Br ;

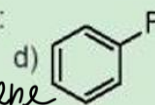
$\rightarrow$ bromoethane

b) CH_3CHICH_3 ;

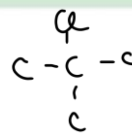
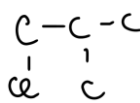
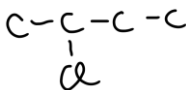
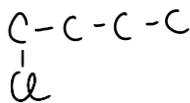
$\begin{array}{c} I \\ | \\ CH_3CHCH_3 \end{array}$ 2-iodopropane

c) $CH_2=CHCl$;

chloroethene

$\rightarrow$ fluoro benzene

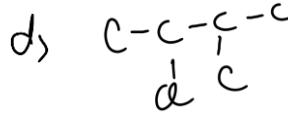
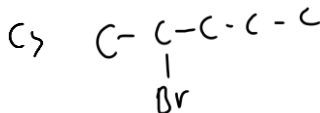
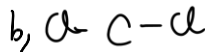
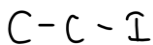
3. Viết công thức cấu tạo các dẫn xuất halogen có tên gọi sau đây:

a) iodoethane;

b) trichloromethane;

c) 2-bromopentane;

d) 2-chloro-3-methylbutane

II. Đặc điểm cấu tạo

Liên kết C-X phân cực về phía nguyên tử halogen (X)

Carbon mang một phần điện tích dương và X mang một phần điện tích âm

➔ Liên kết C-X dễ bị phân cắt trong các phản ứng hóa học

III. Tính chất vật lý

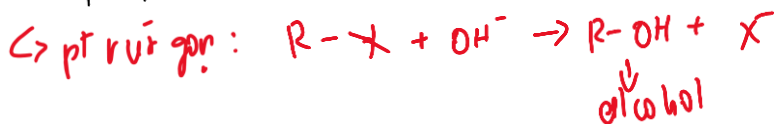
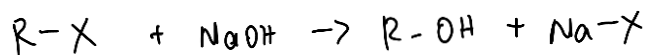
- Có nhiệt độ nóng chảy và nhiệt độ sôi cao hơn hydrocarbon có cùng phân tử khối
- Ở điều kiện thường, một số chất có phân tử khối nhỏ (CH_3Cl , CH_3F , ...) ở thể khí còn lại các chất có phân tử khối lớn ở thể lỏng và rắn
- Hầu như không tan trong nước, tan tốt trong dung môi hữu cơ

IV. Tính chất hóa học

1. Phản ứng thế nguyên tử Halogen

- Các dẫn xuất halogen có thể tham gia phản ứng với dung dịch kiềm (NaOH , KOH , ...)

- Nguyên tử Halogen bị thay thế bởi nhóm OH tạo thành alcohol

2. Phản ứng tách hydrogen halide

-Quy tắc tách Zaitsev: Nguyên tử halogen bị tách ưu tiên cùng với nguyên tử H của carbon bên cạnh có bậc cao hơn

